

transforming Government to built trust and quality

Moksliniai e. valdžios tyrimai: Lietuva pasaulio kontekste

Prof. Rimantas Petrauskas
Eglė Malinauskienė

Mykolo Romerio universitetas

Turinys

- E. valdžios samprata, mokslinių tyrimų specifika ir jų svarba e. valdžios plėtrai
- Pasaulinės e. valdžios mokslinių tyrimų tendencijos: strateginis planavimas ir pagrindinės tyrimų kryptys
- E. valdžios ateities scenarijai ir dabartinių mokslinių tyrimų spragos
- E. valdžios moksliniai tyrimai Lietuvoje: valstybės politika ir vykdomi mokslinių tyrimų projektai
- Išvados

E. valdžios samprata ir moksliniai tyrimai

E. valdžia – tai IKT taikymas viešojo sektoriaus veikloje tam, kad pasiekti norimų organizacinių pokyčių, suteikti vartotojams naujų įgūdžių, kurie leistų pagerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę, sustiprintų valstybėje vykstančius demokratinius procesus ir padidintų piliečių palaikymą valstybės vykdomai politikai (*Europos Komisija, 2003*)

- **E. valdžios mokslinių tyrimų tarpdiscipliniškumas** ir nauji reikalavimai jų planavimui, įgyvendinimui bei sėkmingam gautų rezultatų pritaikymui
- **E. valdžios mokslinių tyrimų indėlis** sprendžiant opiausias srities problemas, įgyvendinant e. valdžios plėtros vizijas ir išvengiant neigiamų padarinių

Pasaulinė e. valdžios mokslinių tyrimų planavimo praktika

JAV praktika:

- Finansuojami Nacionalinio Mokslo Fondo
- Tarpdisciplininiai e. valdžios moksliniai tyrimai
- Mokslinių tyrimų kryptis nustato juos atliekančios organizacijos

ES praktika:

- Finansuojami Europos Komisijos, rečiau – šalių-narių vyriausybių
- Į technologines srities problemas orientuoti e. valdžios moksliniai tyrimai
- Mokslinių tyrimų kryptis apsprendžia ES strateginiai tikslai

Svarbiausios e. valdžios mokslinių tyrimų kryptys *(pagal eGovRTD2020 projektą)*

Mokslų šaka	Tyrinėjamos e. valdžios problemos	
	ES	JAV
IKT	<ul style="list-style-type: none"> Asmens identifikavimas ir autentifikavimas, biometrija Valstybinių sistemų tarpusavio suderinamumas ir integracija Paslaugų teikimas daugeliu alternatyvių elektroninio ryšio kanalų, mobiliosios technologijos 	<ul style="list-style-type: none"> Valstybinių kompiuterinių sistemų apsauga Asmens identifikavimas Priėjimo prie skaitmeninės informacijos būdai Valstybinių statistinių duomenų grafinis apdorojimas
Viešasis administravimas	<ul style="list-style-type: none"> Sąveikos tarp valstybinių institucijų ir verslo bei piliečių būdai, į klientą orientuotų sistemų kūrimas, „vieno-langelio“ principu pagrįstų portalų plėtra Valstybinių institucijų vidaus procesų modernizavimas: administracinių procedūrų supaprastinamas, skaidrumas, tarp-institucinio bendradarbiavimo būdai Elektroniniai viešieji pirkimai 	<ul style="list-style-type: none"> E. sveikata ir kitos socialinės paslaugos Žinių vadyba
Socialiniai mokslai	<ul style="list-style-type: none"> E. mokymasis Skaitmeninė atskirtis E. dalyvavimas E. balsavimas 	<ul style="list-style-type: none"> Interneto ir kitų IKT įtaka JAV visuomenei (technologijų plėtra, piliečių sugebėjimas įsisavinti naujas technologijas, socialiniai tinklai ir kt.)

E. valdžios ateities scenarijų studijos

- *Roadmapping e-Government Research: Visions and Measures towards Innovative Governments in 2020 (eGovRTD2020, 2007)*
- *The Future of eGovernment – Scenarios 2016 (VINNOVA Report, 2006)*
- *eGovernment in the EU in the next decade. The vision and key challenges (European Commission, DG JRC, Institute for Prospective Technological Studies, 2004)*
- *Government in 2020: Taking the Long View (Gartner Industry Research, 2005)*
- ...

Kai kurie e. valdžios ateities scenarijų aspektai

- Išaugęs / sumažėjęs piliečių pasitikėjimas valdžia
- Viešojo administravimo modelio pokyčiai
- Stabili / nestabili valdžios veikimo aplinka

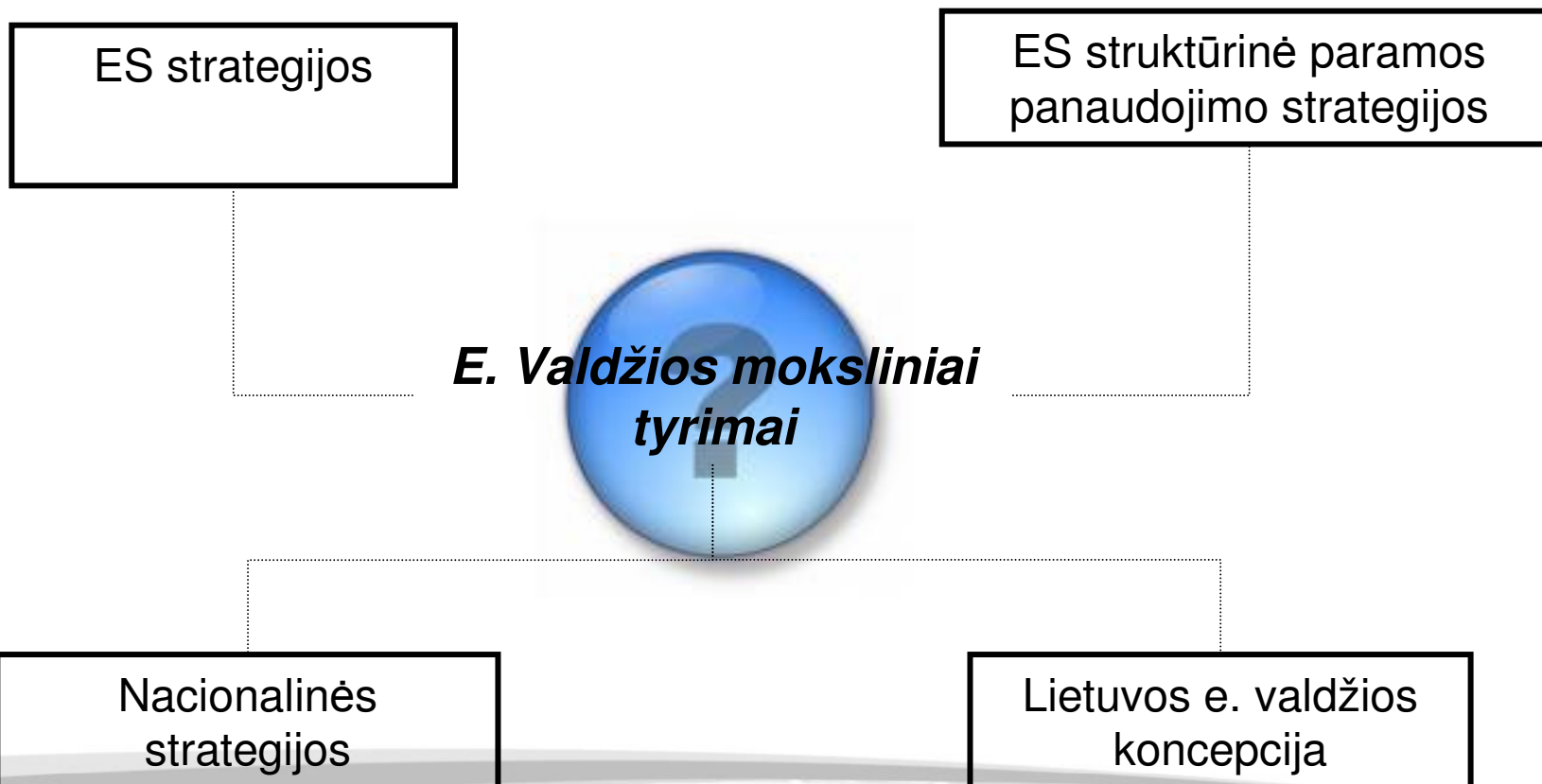

- Išaugęs profesionalių kompiuterių vartotojų skaičius ir aukštesni reikalavimai e. valdžios sprendimams
- Skaitmeninė atskirtis valstybės viduje / tarp ES šalių-narių
- Saugumo e. erdvėje problemos

Dabartinių e. valdžios mokslinių tyrimų spragos

- Nepakankami e. valdžios moksliniai tyrimai šiose srityse:
 - pasitikėjimas e. valdžia
 - valstybės investicijų į IKT panaudojimo vertinimo metodikos
 - e. dalyvavimas, piliečių įtraukimas ir demokratiniai procesai
 - viešojo, privataus sektoriaus bei visuomenės partnerystė
 - valdžios vaidmuo virtualiame pasaulyje
 - e. valdžia vaidmuo valdant socio demografinius pokyčius
 - ...

E. valdžios mokslinių tyrimų vieta Lietuvos strategijų sistemoje

Lietuvoje vykdomi e. valdžios mokslinių tyrimų projektai

ES finansuojami projektai:

- eGovRTD2020 (2006 – 2007)
- eGOVERNET (2006 iki dabar)

Nacionaliniai projektai:

- E. valdžios Lietuvoje būklė ir perspektyvos (Lietuvos laisvosios rinkos institutas, VU UNESCO Tarptautinių žinių ir ekonomikos valdymo centras, 2006)
- E. valdžia piliečiams: plėtros gairių Lietuvai nustatymas naudojant ateities išvalgų metodologiją (finansuoja Lietuvos Valstybinis Mokslo ir Studijų Fondas; koordinuoja: Mykolo Romerio universitetas; partneriai: Žinių ekonomikos forumas ir Zagrebo universitetas, trukmė: 2007 – 2009)

Išvados (1)

- E. valdžios tarpdiscipliniškumas lemia ir mokslinių tyrimų šioje srityje specifiką: siekiant užtikrinti aukštą inovacijų lygį valstybės valdymo srityje, formuluojami probleminiai klausimai turi būti susiję ne su viena, bet keletu skirtingų disciplinų
- JAV vykdomi tarpdisciplininiai e. valdžios moksliniai tyrimai, tuo tarpu ES šalys rėmė, įskaitant ir Lietuvą, daugiausiai orientuojasi į technologinių šios srities problemų tyrimus
- Priešingai negu JAV, dauguma ES valstybių remia tik e. valdžios įgyvendinimo projektus, orientuotus į jau egzistuojančių IKT pritaikymą viešojo sektoriaus modernizavimui ir nesusijusių su taikomaisiais moksliniais tyrimais

Išvados (2)

- Lietuvai būtina sukurti vieningą e. valdžios mokslinių tyrimų programą, suderintą su valstybės strateginiais tikslais
- Tokia programa įgalintų spręsti opiausias šios srities problemas, leistų racionaliai paskirstyti e. valdžios įgyvendinimui turimus ir gaunamus resursus, ir siekti realaus tarpdiscipliniškumo
- Vienas iš svarbiausių e. valdžios mokslinių tyrimų sėkmės faktorių – glaudus bendradarbiavimas tarp mokslinių ir valdžios institucijų

Ačiū už dėmesį!

Prof. Rimantas Petrauskas, rpetraus@mruni.eu

Eglė Malinauskienė, eglemal@mruni.eu

Mykolo Romerio universitetas

